10. Міждисциплінарна інтеграція при вивченні фундаментальних дисциплін / В. І. Шепітько, О. О. Шерстюк, Н. В. Борута [та ін.] // Матеріали науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини», м. Полтава, Україна, 11–12 жовтня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 122.

УДК 378.147: 616 – 092:340.6

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ НА КАФЕДРІ ПАТОЛОГІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ

Черняк В.В., Старченко І.І., Филенко Б.М., Ройко Н.В., Мустафіна Г.М.

Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

Анотація. *Участь здобувачів вищої освіти у роботі студентської наукової групи та організація наукової студентської роботи об'єднує в собі практико-експертні, теоретично-дослідницькі та інноваційно наукові розділи. В статті розглянуті основні складові навчального та пізнавального процесів, що є ключовими моментами у зацікавленості здобувачів вищої освіти до вивчення «Судової медицини». Важливим критерієм інтересу до предмету протягом останніх років залишається постійно зростаюча кількість учасників студентської наукової групи.*

Ключові слова*: судова медицина, студентська наукова група, сприяння науковому інтересу, кафедра патологічної анатомії та судової медицини, судово-медичні експертні дослідження.*

Abstract. *The participation of students of higher education in the work of the student scientific group and the organization of scientific student work unite practical-expert, theoretical-research and innovative scientific sections. The article examines the main components of educational and cognitive processes, which are key points in the interest of higher education seekers in the study of "Forensic Medicine". An important criterion of interest in the subject in recent*

years has been the constantly growing number of participants in the student scientific group.

Keywords: *forensic medicine, student research group, promotion of scientific interest, department of pathological anatomy and forensic medicine, forensic medical expert research*

Викладання вибіркової компоненти Модуля 1 «Судова медицина» передбачає подання теоретичного матеріалу та проведення практичних занять у відповідності до навчальної програми, алгоритмів засвоєння матеріалу з відповідним акцентуванням на юридичних аспектах експертизи об'єктів судово-медичного дослідження (обстеження). Так, правова регламентація обумовлює відстеження всіх етапів судово-медичної експертизи, починаючи із підстав для проведення досліджень в різних відділах та відділеннях бюро судово-медичної експертизи. Важливим аспектом залишається врахування алгоритмів судово-медичної експертизи, варіабельність її складових, особливостей походження, а також формулювання відповідей на поставлені питання з обґрунтуванням судово-медичного діагнозу, тобто висновку експерта. Окремою складовою для практичних занять та прикладами для самостійного опрацювання є наявність необхідної за тематикою обов'язкової документації судово-медичного дослідження із обов'язковим обґрунтування і вирішення експертних завдань.

Необхідно зазначити, що забезпечення викладання вибіркової компоненти за ОПП 222 Медицина, 228 Педіатрія Модуля 1 «Судова медицина» та ОПП 221 Стоматологія Модуля 1 «Судова медицина (стоматологія)» проводиться завдяки використанню різних методів навчання, зокрема: вербальних, а також наочних (спостереження, ілюстрація, презентація), практичних (трактування опису ушкоджень тканин, органів та одягу від дії різних чинників та опису ушкоджень), пояснювально-ілюстративних, тематичних дискусії; аналізу конкретних

ситуацій; частково-пошуково дослідницьких методів опанування дисципліни забезпечує здобувачам вищої освіти змістовні, сучасні знання медичного, біологічного і медико-криміналістичного спрямування для вирішення питань, що виникають у практичній діяльності кожного майбутнього медичного спеціаліста. Крім потреб галузі медицини необхідність ґрунтовних знань важлива для вирішення цілого ряду питань в органах судочинства і правосуддя під час розслідування справ проти здоров'я та життя людини.

З метою опанування всіх складових предмету Судова медицина на кафедрі постійно створюються та оновлюються навчальні матеріали. З метою кращого опанування та засвоєння матеріалу до переліку існуючих обов’язкових навчально-методичних видань для здобувачів вищої медичної освіти викладачами кафедри підготовлені зразки судово-медичної документації, зокрема: «Акти судово-медичного дослідження (обстеження)», «Висновок експерта», приклади сценаріїв судового засідання за участю лікаря судово-медичного експерта. Вся перерахована необхідна документація, а також мультимедійні презентації лекцій і практичних занять створені із врахуванням відстеження основних етапів дослідження різних об’єктів та розуміння змісту судово-медичного діагнозу, а також його експертного значення. Широке використання ілюстративного матеріалу за темами практичних занять, лекцій, демонстрація вологих препаратів та муляжів, які зібрані в музеї кафедри, з викладеними на практичних заняттях викладачем алгоритмами опису та послідуючим закріпленням кожним студентом типового самостійного завдання, забезпечує достатній рівень теоретичної і практичної підготовки, а також широко використовується на засіданнях СНГ [2, 3].

Під час пандемієї COVID-19 в університеті запроваджена змішана та дистанційна форми навчання, з широким використанням сучасних он-лайн платформ. Для проведення практичних занять співробітники кафедри

використовували платформи Zoom, Googl classroom. Використання он-лайн платформ та новітні технології навчання, на даний час, зручні та раціональні, для здобувачів вищої медичної освіти. Як показує аналіз результатів навчання, рівень знань не знизився, в порівнянні з попередніми роками [1,4].

Завдяки демонстрації ілюстративного матеріалу і обов'язкової судово-медичної документації, майже на кожному практичному занятті та в презентаціях лекцій у студентів формується чітке розуміння експертних завдань, прав і обов'язків лікаря-експерта та лікаря судово-медичного експерта. Сучасні технології навчання разом з навчально-методичною літературо, а саме: підручниками, навчальними посібниками, ілюстративними матеріалами більш ефективно сприяють розвитку практичного і наукового інтересу до предмета та надають пріоритетності, як вибіркової компоненти.

Проведення анкетування в кожному семестрі серед здобувачів освіти, надає можливість об'єктивно та конструктивно аналізувати навчально-методичну роботи, відстежувати недоліки та мати чітке розуміння необхідності уваги конкретним темам і розділам роботи.

Аналіз результатів анкетування три роки поспіль, дають можливість зробити висновок про підвищений інтерес до предмету. Адже, кількість бажаючих приймати участь в студентській науковій роботі збільшується. Таким чином, всі складові, які використовуються для удосконалення викладання, а також проведений аналіз всіх розділів роботи кафедри підкреслюють пріоритетність даного напряму і свідчать про інтерес до предмету в цілому, зокрема, як до практичної так і наукової складової.

Студентська наукова група кожен рік представлена здобувачами вищої медичної освіти різних факультетів та спеціальностей, з другого третього курсу та шостого. Досить часто, засідання гуртка відвідують студенти, які ще тільки будуть вивчати судову медицину як, наприклад в

поточному навчальному році. Дипломи за призові місця з олімпіади з даного предмету та студентської наукової конференції отримали 4 здобувачі вищої освіти 4 і 6 курсів медичних факультетів №1, №2.

Важливим критерієм інтересу до предмету протягом останніх років залишається постійно зростаюча кількість учасників студентської наукової групи, навіть незважаючи на переважно змішану форму навчання. Широко впроваджені засідання з використанням платформи Zoom. Необхідно зазначити достатньо високу активність учасників студентської наукової групи. Так, кожен рік на студентській конференції подається достатня кількість робіт. Лише за останні роки кількість дипломів за призові місця збільшилась. Зокрема, в 2021-2022 році було підготовлено 10 студентських наукових робіт на Всеукраїнські студентські конференції з міжнародною участю, які майже всі проводились дистанційно, на он-лайн площадках (м. Полтава, Запоріжжя, Львів), а також на Міжнародну науково-практичну конференцію студентів-медиків та молодих вчених (м. Самарканд, Узбекистан) і отримали 5 дипломів першого, другого та ІІІ ступенів. Студенти-гуртківці не зменшують темпи та об'єми своєї наукової активності також і в 2022-2023 навчальному році. За даний період знову підготовлено 6 цікавих доповідей з тезами та мультимедійними презентаціями на чергову Всеукраїнську студентську конференцію з міжнародною участю на базі ПДМУ в режимі оф-лайн. Важливим акцентним моментом для кафедри був склад учасників цьогорічної конференції. Участь приймали здобувачі освіти із 2 по 6 курс медичних факультетів №1 та №2. Сприяючим фактором поглиблення зацікавленості та підтримання наукового інтересу було організовано та проведено на кафедрі патологічної анатомії та судової медицини в лютому 2023 року першого етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Судова медицина». В ній взяли участь 19 здобувачів освіти IV-VI курсів. Необхідно зазначити приємну для кафедри тенденцію участі

студентів, які вже закінчили вивчення дисципліни, а також тих, хто розпочне навчання у даному семестрі, що ще раз підкреслює популяризацію дисципліни. Для об'єктивності визначення переможців були також запрошені зовнішні стейкхолдери – лікарі судово-медичні експерти обласного бюро судово-медичної експертизи ДУ охорони здоров'я. Згідно плану роботи СНГ, засідання проводяться в різних відділах та відділеннях бюро СМЕ для кращого розуміння специфіки судово-медичних досліджень в цілому та, зокрема, особливостей експертного трактування результатів проведених досліджень і обґрунтування висновків. Також одне із засідань роботи студентської наукової групи є спільне, об'єднане засідання з дисципліною «Патоморфологія», враховуючи, що післядипломна освіта, передбачає підготовку лікаря спеціаліста нині в межах однієї спеціальності з патологічної анатомії та судової медицини.

Використання навчально-методичної літератури, мультимедійних презентацій, ілюстративного матеріалу, прикладів необхідних медичних документів дослідження, алгоритми опису ушкоджень, а також проведення практичних занять у відділах та відділеннях бюро СМЕ, формують у студентів чітке розуміння про права та обов'язки лікаря судово-медичного експерта та лікаря-експерта, сприяють значному розвитку, як практичного, а також підвищеного наукового інтересу до предмета і в подальшому до даної спеціальності.

Список літератури

1. Черняк В.В. Провідні напрями викладання судової медицини як дисципліни за вибором для здобувачів вищої медичної освіти / В. В. Черняк, О. Є. Дев'яткін, Г. М. Мустафіна, Н. І. Малик, Р. М. Грінько // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 311–312.

2. Черняк В.В. Формування експертного компоненту лікарського мислення під час вивчення судової медицини / Черняк В.В. // Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2015 – С.260-262.

3. Ройко Н. В. Роль музею кафедри патологічної анатомії з секційним курсом в навчально-виховній роботі зі студентами / Н. В. Ройко, Б. М. Филенко, Т. В. Новосельцева, С. А. Проскурня, В. В. Черняк, І. І. Старченко // Вісник проблем біології і медицини. – 2019. – Вип. 2(2). – С. 187-189.

4. Науково-дослідна робота кафедри як метод покращення викладання патоморфології / А.П. Гасюк, Н.В. Ройко, Б.М. Филенко [та ін.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 27–28.

УДК 378:611.013/.018/.018.1

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ВАЖЛИВИЙ ТА ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ПРИ ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ

Шепітько В.І., Борута Н.В, Стецук Є.В., Лисаченко О.Д.,
Левченко О.А., Данилів О.Д.
Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна